

# Maarten INGHELS

## Stadsdichter van Antwerpen

In het Bootshuis van het Middelheimmuseum is Maarten INGHELS zeer aanspreekbaar. Tegelijk is hij ongrijpbaar voor wie hem opbelt. Dat dubbele verlangen naar zijn en onzichtbaarheid kleurt zijn werk. „Ik wil achterhalen hoe je als mens een houvast zoekt in deze almaar sneller evoluerende wereld.”

# ‘Elk gedicht is een poging om in contact te komen met de ander’

Ilse VAN HALST

Hij zaait versregels in het park, zendt ze naar de maan of stopt ze stiekem in je jas. Maarten INGHELS vertrouwt zijn schrijfsels niet louter toe aan papier. Voortdurend zoekt hij wegen om ze los te laten in de wijde wereld. Eind 2008, twintig lentes jong, debuteerde hij met de bundel *Tumult*. In 2016 werd *Nieuwe rituelen* genomineerd voor de Herman de Coninckprijs. „Poëzie mag onverwacht binnenbreken in het bestaan van mensen”, meent de stadsdichter.

–Wat is poëzie voor u?

Poëzie moet onderbreken. Het moet de dagelijkse routine even overhoop gooien, je ontwrichten en aan het denken zetten. Daarom werk ik als stadsdichter bewust op het onverwachte. Mensen zijn verrast door de versregels die ik in vier parken in Antwerpen zaaide – radijsjes, spinazie, rucola en sla – en die ze konden plukken en opeten, waarna het vers verdwenen was, waardoor mijn dichten tegelijk ongrijpbaar blijft. Of neem mijn visitekaartje met een vers uit mijn eerste stadsgedicht en het telefoonnummer 03 369 78 88. Wie dat nummer belt, krijgt een keuzemenu met mijn stadsgedichten. De voicemail van mijn gsm liet ik doorschakelen naar dat nummer. Wie me belt voor een praktische aangelegenheid, wordt zo gedwongen gedichten te beluisteren. Dat brengt mensen in de war, dwingt tot stilstand. De een gooit de hoorn op de haak, de ander blijft luisteren. Zijn dag wordt in twee gebroken. Zo ‘storend’ is poëzie.

–Heeft onze hectische samenleving nog tijd en aandacht voor literatuur en poëzie?

Poëzie staat inderdaad haaks op onze prestatiegerichte maatschappij, terwijl kunst in het algemeen en poëzie in het bijzonder een van de meest nutteloze dingen is of lijkt. Ik blijf in elk geval proberen het dagelijkse leven te vertragen en te onderbreken, door mensen op een onverwachte manier te confronteren met een gedicht en hen aan het denken te zetten.

In 2009 startte ik het project *De eenzame uitvaart*, om wie eenzaam sterft een waardige begrafenis te geven. Inmiddels werkt een dertiental dichters mee. Als dichter zijn we als het ware een afgevaardigde van de stad met een laatste woord uit respect en solidariteit met de overledene.



Maarten Inghels: „Poëzie is niet nutteloos. Ze kan een rol van betekenis spelen.” © Frank Bahn Müller

Dat woord spreken we uit in het ijle. Toehoorders zijn er immers niet. Het lijkt het meest nutteloze dat er is, terwijl het voor mij inmiddels een van de meest nuttige bezigheden is geworden. Hier voelde ik voor het eerst dat poëzie een rol van betekenis kan spelen.

„Poëzie onderbreekt het dagelijkse leven en zet aan het denken”

–U werkt in uw gedichten vaak visueel, met verschillende lettertypes en zelfs foto's, en u trekt er ook de wereld mee in. Waarom?

Moet je als stadsdichter op gezette tijden een klassiek gedicht van enkele versregels afleveren? Of moet je meer doen? Niemand is erbij gebaat dat je enkel je stad bezingt. Poëzie mag wel degelijk kwesties benoemen. Daarom experimenteer ik volop, bijvoorbeeld door versregels te zaaien. De meest uitgesponnen vorm is mijn zevende stadsgedicht, *Ik volg de rivier, ik ben de*

*rivier*, over de Schelde. Wist je dat Antwerpen de helft van de bron bezit? Wat doet de stad daarmee? Volgt ze het wel en wee van de rivier? En wat als ik de Schelde letterlijk volg en daarover verslag uitbreng? Een tocht van elf dagen en 284 kilometer werd een gedicht van 5.500 woorden en 64 bladzijden. Meer nog dan een gedicht werd mijn experiment een pelgrimstocht. Onderweg riepen wielrenners me schertsend na: „Op weg naar Compostela?” En ja, gaandeweg kreeg mijn tocht wel iets van een hedendaagse pelgrimage. De route langs de rivier werd een tocht naar mezelf. Het gaat over mijn dromen en mijn angsten. Over het loskoppelen van je lichaam, dat de cadans van het stappen volgt, en je geest, die afdwaalt en elders toeft. Het is een vorm van reflecteren over eenzaamheid en over de onzichtbaarheid die je bereikt als je opgaat in je omgeving. Daarom begint elke paragraaf niet met „de Schelde”, maar met „ik”.

–U vergezelt uw poëzie van voorwerpen die een rol kunnen spelen in het dagelijkse leven. Bestaat een gedicht pas als er interactie is?

Ik onderzoek in hoeverre echt contact mogelijk is tussen mensen, tussen een schrijver en zijn lezers. Hoe gaan we om met de ander? Hoe communiceren we? Hoe bang zijn we voor de ander? Hoe zoeken we toenadering? Hoe lijmen we die barst? Dat zijn betekenisvolle vragen vandaag. Voor de Werelddag van de Geestelijke Gezondheid schreef ik een gedicht over mijn geestelijke donkerte. Ik zond het met een radiosignaal naar de maan, het weerkaatste, en dat signaal werd overal ter wereld opgevangen door radioamateurs, volstrekt vervormd. Dat symboliseert de kreet van iedere mens om aandacht en tegelijk de onmogelijkheid tot echte communicatie. Evenzo zit er vandaag veel ruis op de communicatie tussen mensen en tussen bevolkingsgroepen. We verstaan elkaar niet meer. Toch blijf ik koppig proberen, in de overtuiging dat toenadering mogelijk is. Mijn stadsgedicht *Volksbevraging* is een poging tot contact met de stadsbewoners. Benieuwd of de ander me verstaat.

Reageren op dit artikel? Dat kan op [lezersbrieven@kerknet.be](mailto:lezersbrieven@kerknet.be)